

Opgave 3 – Aarde: Uluru

Bij deze opgave horen de bronnen 6 tot en met 9.

Gebruik de bronnen 6 tot en met 8.

In bron 8 wordt met vijf blokdiagrammen de geologische ontstaanswijze van Uluru weergegeven. In bron 7 staan deze fasen in willekeurige volgorde beschreven.

- 2p **9** Noteer de letters a tot en met e uit bron 7 in de juiste volgorde van geologische ontstaanswijze op je antwoordblad.

Gebruik de bronnen 6 en 8.

Het gesteente waaruit Uluru bestaat is opgebouwd uit lagen. Het verticale patroon van deze gesteentelagen is ontstaan door endogene processen. Exogene processen hebben dit patroon daarna versterkt.

- 3p **10** Geef aan
- waardoor de gelaagdheid in het gesteente ontstaan is;
 - waardoor het verticale patroon ontstaan is;
 - op welke wijze exogene processen dit verticale patroon versterken.

Gebruik bron 9 en het kaartenkatern.

Op 400 kilometer ten noordoosten van Uluru ligt de stad Alice Springs. Alice Springs heeft een woestijnklimaat. In bron 9 staan klimaatdiagrammen van vier steden met een woestijnklimaat. Een van deze klimaatdiagrammen is van Alice Springs.

- 3p **11** Welk klimaatdiagram is van Alice Springs?
- Onderbouw je keuze door in te gaan op
- de breedteligging van Alice Springs;
 - de jaarlijkse luchtdrukverdeling boven Alice Springs.

Opgave 3 – Aarde: Uluru

bron 6

Uluru

De grote rode zandstenen rotsformatie Uluru, ook wel Ayers Rock genaamd, ligt ongeveer in het midden van Australië. De rotsformatie is 348 meter hoog en heeft een omtrek van ongeveer negen kilometer.

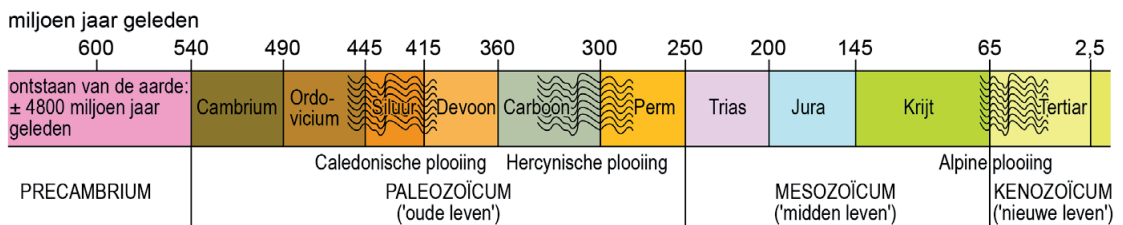
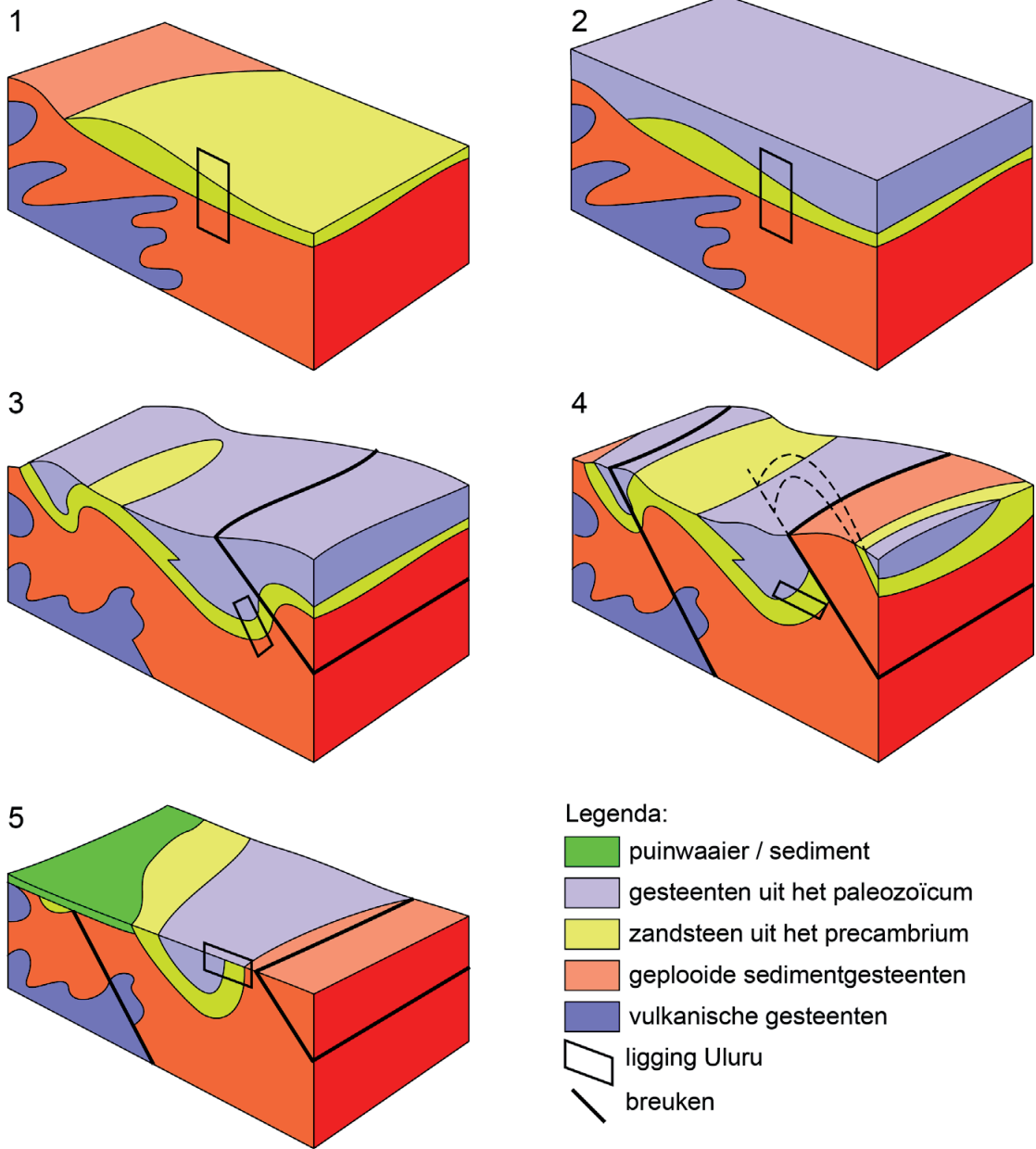
bron 7

Vijf fasen in het ontstaan van Uluru in willekeurige volgorde

- Door zeespiegelstijging overstroomt de vlakte die daarbij bedekt wordt met modder en zand. In de lagen eronder wordt door hoge druk zandsteen gevormd.
- Het gebied rond Uluru heeft een warm en vochtig klimaat, waardoor de bovenste lagen snel verweren.
- In een klimaat dat steeds droger wordt, zorgt winderosie ervoor dat losliggend sediment wegwaait en het zandsteen zichtbaar wordt.
- Rivieren transporteren verweringsmateriaal naar de vlakte in het binnenland van Australië.
- Tijdens de Hercynische plooiingsfase worden gesteentelagen geplooid. De laag waar Uluru uit bestaat maakt een hoek van 90 graden.

bron 8

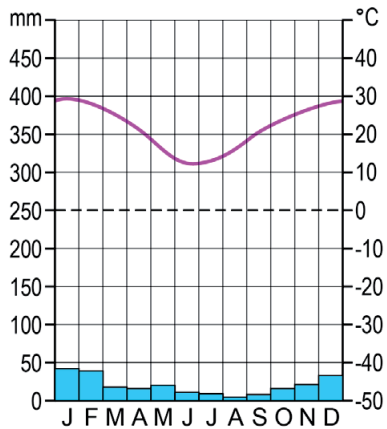
Blokdiagrammen die verschillende fasen aangeven tijdens het ontstaan van de rotsformatie Uluru (vanaf 550 miljoen jaar geleden)

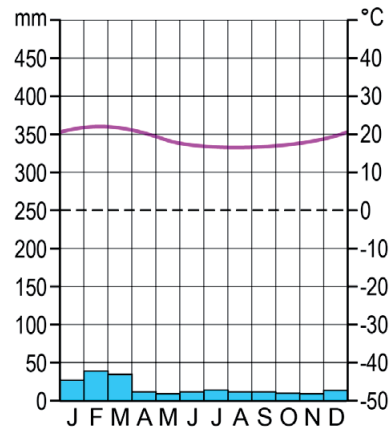
bron 9

Klimaatdiagrammen van vier steden

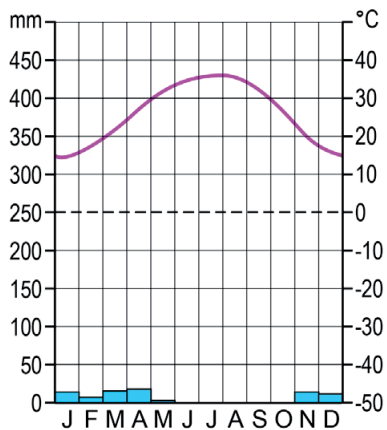
klimaatdiagram a

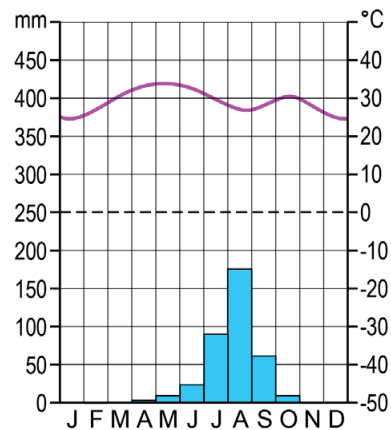
klimaatdiagram b

klimaatdiagram c

klimaatdiagram d

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.